

BALTAGUL

Romanul este cea mai amplă specie a genului epic, în proză, cu o structură narativă complexă, care permite desfășurarea subiectului în planuri paralele. Romanul combină nuclee narrative distincte, are număr mare de personaje și prezintă destinul unor personalități bine individualizate sau al unor grupuri de indivizi.

„Baltagul” este un roman realist, în care se îmbină elemente ale romanului de dragoste, ale romanului-monografie și ale romanului polițist.

Acțiunea se desfășoară în lumea oierilor din munții Moldovei, în numeroase localități: Măgura Tarcăului, Piatra, Dornele, precum și în numeroasele sate pe care le străbat turmele în drumurile lor anuale.

Acțiunea se desfășoară pe două axe temporale: în cele câteva luni, din toamnă până în primăvară, când Vitoria își așteaptă și apoi își caută soțul, dar și cu mulți ani în urmă, pentru că eroina rememorează viața ei alături de Nechifor, timp de 20 de ani.

Conflictul este atât exterior, cu implicații sociale, declanșat de crima făptuită pentru avere, dar și interior, determinat de frământările și căutările Vitoriei.

„Baltagul” este o monografie a satului românesc de munte și conține informații prețioase legate de locuri, oameni, mentalități, legi nescrise, rituri străvechi.

Este un roman de dragoste pentru că toate demersurile Vitoriei sunt săvârșite din dragoste pentru Nechifor. Chiar și după moartea bărbatului, Vitoria are o legătură indistructibilă cu acesta, semn al sentimentelor profunde dintre cei doi soți.

Elementele de roman polițist rezultă din capacitatea Vitoriei de a investiga, de a ști să asculte și să citească dincolo de vorbe, de a găsi locul fiecărei informații în țesătura întâmplărilor, asemenea unui detectiv modern.

Personajele, nu sunt foarte numeroase, sunt memorabile, Vitoria și Nechifor Lipan, cei doi soți, sunt personajele principale, figura celui din urmă fiind reconstituită de amintirile familiei și ale oamenilor pe care îi întâlnește în viață.

Cei doi soți, deși oameni simpli, dovedesc o bogăție sufletească impresionantă, fiind uniți pentru totdeauna și devotați familiei lor.

Vitoria își găsește locul alături de eroinele tragice ale lui Sofocle și Euripide, care nu acceptă dispariția celui drag nici după moarte, dialogând cu el dincolo de limitele firii.

Romanul este povestea unei pasiuni nestinse, rememorate de eroină, și este redactat cu nu din perspectiva celui care moare, asemenea baladei „Miorița”, ci a femeii supraviețuitoare care nu se resemnează, ci își concentrează energia pentru săvârșirea actului justițiar.

Dintre personajele secundare se desprinde figura lui Gheorghiuță, care parcurge un drum inițiativ, al maturizării, devenind, dintr-un adolescent lipsit de experiență, un adult responsabil.

Există și numeroase personaje episodice, cu un rol important în desfășurarea acțiunii. Acestea aparțin mai multor categorii sociale: oieri, ciobani, preoți, cârciumari, jandarmi, autorități locale.

Sadoveanu realizează o galerie impresionantă de tipuri umane, indiferent de ponderea lor în acțiune și gradează în mod impecabil peripețiile și sentimentele protagoniștilor.

„**Baltagul**” respectă structura subiectului operei literare, respectând momentele: **expozițiunea** narează legenda despre munteni, **intriga** descrie frământările Vitoriei, neliniștită de absența nepermis de îndelungată a soțului, precum și demersurile femeii în căutarea celei mai potrivite conduite viitoare. **Desfășurarea acțiunii** cuprinde călătoria Vitoriei, cercetările întreprinse, găsirea câinelui Lupu, descoperirea osemintelor și eforturile făcute pentru dovedirea vinovăției asasinilor.

Punctul culminant este dramatic: la praznicul de înmormântare a rămășițelor lui Nechifor Lipan, Calistrat Bogza și Ilie Cuțui sunt deconspirați, își recunosc vina și își primesc pedeapsa. **Deznodământul** schițează planurile imediate și de viitor ale Vitoriei și ale familiei sale.

Naratorul este obiectiv, stilul sobru, echilibrat, cuprinde descrieri, narațiuni, dialog și pasaje consistente ce redau, prin monologul interior, tot zbuciumul femeii și conversațiile acesteia cu soțul dus în lumea umbrelor.

Figurile de stil sunt uzuale, încadrându-se în limbajul familiar: comparații „să curgă spre voi banii ca apele”, „era bănuitoare ca orice femeie”, „ochii i se aburiră ca de lacrimi”, epitete „poteci oarbe”, „ochi aprigi și încă tineri”.

Se remarcă folosirea regionalismelor: „tohoarcă”, „cofă”, „blide” etc.

„**Baltagul**” este o creație verosimilă, inspirată din viața satului moldovenesc de munte din primii ani ai secolului al XX-lea.

Datorită acestor argumente, opera „**Baltagul**” de Mihail Sadoveanu este un roman.